

KOBIETĄ I MEŹCZYZNĄ STWORZYŁ ICH
EDUKACJA SEKSUALNA W KATECHEZIE

KOBIETĄ I MĘŻCZYZNĄ STWORZYŁ ICH
EDUKACJA SEKSUALNA W KATECHEZIE

Redakcja

Ks. Paweł Mąkosa

Wydawnictwo „Natan”

Lublin 2014

Recenzja wydawnicza

S. prof. dr hab. Halina Wrońska CMW

**Redakcja merytoryczna, adiustacja, skład
i projekt okładki**

Ewelina Zarosa

NATAN
WYDAWNICTWO

ISBN 978-83-63875-23-7

Spis treści

Wykaz skrótów.....	7
Wprowadzenie.....	9

Część I - Podstawy

<i>Ks. Paweł Bortkiewicz TChr</i> Godność człowieka a sens płciowości.....	13
<i>Ks. Piotr Goliszek</i> Godność ciała człowieka. Moralno-aksjologiczny aspekt wychowania w katechezie.....	25
<i>Helena Słotwińska</i> Wychowanie seksualne – podstawy i zagrożenia.....	39
<i>Ks. Andrzej Kiciński</i> Edukacja seksualna w katechezie – wprowadzenie w wybrane źródła katechetyczne.....	57
<i>Ks. Stanisław Kulpaczyński</i> Przyjaźń poręką pięknej miłości.....	79
<i>Joanna Borowicz</i> „Być kobietą” w świetle wybranych wypowiedzi papieża Jana Pawła II.....	97

Część II - Wyzwania

<i>Ks. Dariusz Oko</i> Gender – Ideologia totalitarna.....	111
<i>Zbigniew Barciński</i> Przymusowa seksualizacja dzieci i młodzieży wyzwaniem dla wychowania.....	121
<i>Justyna Anna Zakrzewska</i> Seksualizacja w przestrzeni publicznej.....	149

<i>Ewa Łaskarzewska</i> Barbie vel lolitka. Seksualizacja dziewczynynek przez współczesną kulturę.....	161
<i>Damian Belina, Izabela Piątek-Belina</i> Kościół wobec „nowej” edukacji seksualnej w polskich przedszkolach i szkołach.....	173
<i>Katarzyna Golonka</i> E-miłość. Wirtualne serwisy randkowe wobec chrześcijańskiego obrazu miłości.....	191
<i>Ks. Paweł Mąkosa</i> Czy podręczniki do religii dyskryminują ze względu na płeć?.....	209
Część III - Działania	
<i>O. Józef Augustyn SJ</i> O integralnym wychowaniu seksualnym.....	223
<i>Urszula Dudziak</i> Rola katechezy w wychowaniu seksualnym.....	237
<i>Ks. Marian Zajac</i> Małe kroki w wielkiej sprawie wychowania seksualnego w rodzinie.....	269
<i>Mateusz Pisarek</i> Wychowanie do czystości wyzwaniem dla dzisiejszej katechezy młodzieży.....	283
<i>Anna Rutkowska</i> Wychowanie seksualne w rodzinie.....	295
<i>Ks. Grzegorz Zakrzewski</i> Walka o czystość w świetle apoftegmatów ojców pustyni.....	307

Wykaz skrótów

- AAS „Acta Apostolicae Sedis”. Watykan 1909-
- ChL *Christifi deles laici*. Posynodalna adhortacja apostolska Jana Pawła II o powołaniu i misji świeckich w Kościele. 30 grudnia 1988.
- CT *Catechesi tradendae*. Posynodalna adhortacja apostolska Jana Pawła II o katechizacji w naszych czasach. 16 października 1979.
- CV *Caritas in Veritate*. Encyklika Benedykta XVI o integralnym rozwoju ludzkim w miłości i prawdzie. 29 czerwca 2009.
- DA *Apostolicam actuositatem*. Dekret o apostołstwie świeckich. 16 listopada 1965.
- DB *Christus Dominus*. Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele. 28 października 1965.
- DCE *Deus caritas est*. Encyklika Benedykta XVI o miłości chrześcijańskiej. 25 grudnia 2005.
- DCG *Directorium Catechisticum Generale*. Kongregacja ds. Duchowieństwa. 11 kwietnia 1971.
- DDR Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin. Konferencja Episkopatu Polski. 1 maja 2003.
- DM *Ad gentes*. Dekret o działalności misyjnej Kościoła. 7 grudnia 1965.
- DOK *Dyrektorium ogólne o katechizacji*. Kongregacja ds. Duchowieństwa. 15 sierpnia 1997.
- DV *Dominum et Vivificantem*. Encyklika Jana Pawła II o Duchu Świętym w życiu Kościoła i świata. 18 maja 1986.
- DWCh *Gravissimum educationis*. Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim. 28 października 1965.
- DWR *Dignitatis humanae*. Deklaracja o wolności religijnej. 7 grudnia 1965.
- EK *Encyklopedia Katolicka*. Lublin 1973-
- EN *Evangelii nuntiandi*. Posynodalna adhortacja apostolska Pawła VI o ewangelizacji w świecie współczesnym. 8 grudnia 1975.
- EV *Evangelium vitae*. Encyklika Jana Pawła II o wartości i nienaruszalności życia ludzkiego. 25 marca 1995.
- HV *Humanae vitae*. Encyklika Pawła VI o zasadach moralnych w dziedzinie przekazywania życia ludzkiego. 25 lipca 1968.

- KDK *Gaudium et spes*. Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym. 7 grudnia 1965.
- KK *Lumen gentium*. Konstytucja dogmatyczna o Kościele. 21 listopada 1964.
- KKK *Katechizm Kościoła Katolickiego*. Poznań 1994.
- KPR *Karta Praw Rodziny*. Watykan 1983.
- LE *Laborem exercens*. Encyklika Jana Pawła II o pracy ludzkiej. 14 września 1981.
- LP *Ludzka płciowość: prawda i znaczenie*. Wskazania dla wychowania w rodzinie. Papieska Rada ds. Rodziny. Watykan 1995.
- MD *Mulieris dignitatem*. List apostolski Jana Pawła II o godności i powołaniu kobiety. 15 sierpnia 1988.
- PDK *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*. Konferencja Episkopatu Polski. 20 czerwca 2001.
- PH *Persona Humana*. Deklaracja o niektórych zagadnieniach etyki seksualnej. Kongregacja Wychowania Chrześcijańskiego. 29 grudnia 1975.
- PNR Program Nauczania Religii. Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski. 20 września 2001.
- RH *Redemptor hominis*. Encyklika Jana Pawła II o Odkupicielu człowieka. 4 marca 1979.
- RM *Redemptoris Mater*. Encyklika Ojca Świętego Jana Pawła II o Błogosławionej Maryi Dziewicy w życiu pielgrzymującego Kościoła. 25 marca 1987.
- VC *Vita Consecrata*. Posynodalna adhortacja apostolska Jana Pawła II o życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i świecie. 25 marca 1996.
- ŻM *Źródła Monastyczne*. Red serii M. Starowieyski. Kraków -Tyniec 1993-

WPROWADZENIE

Od początku swojego istnienia Kościół otaczał troską całego człowieka, jego duszę i ciało. Niepodważalnym dowodem na wielką i ponadczasową wartość ciała w chrześcijaństwie stanowi wiara w jego zmartwychwstanie. Z tego względu Pismo Święte wielokrotnie mówi o godności ciała a św. Paweł pisze wprost: „Czy nie wiecie, że ciało wasze jest świątynią Ducha Świętego, który w was jest” (1Kor 6,19). Z tego też względu prowadzona od wieków formacja chrześcijańska dotyczy wszystkich wymiarów ludzkiej egzystencji, także jego cielesności. Niestety w dzisiejszych czasach napotyka ona coraz większe trudności. Wynikają one nie tylko z niewiary i odrzucenia chrześcijańskiego systemu wartości, ale również z zaprzeczenia prawom natury i poszukiwania przyjemności za wszelką cenę.

Godność ludzkiego ciała, piękno płciowości i celowość seksualności zobowiązują rodzinę, instytucje wychowawcze a także Kościół do nieustannych wysiłków w prowadzeniu wychowania seksualnego na miarę współczesności. Niniejsza publikacja stawia sobie za cel udzielenie im pomocy w dostarczeniu fundamentalnych argumentów a także praktycznych sposobów formowania ludzkiej seksualności w kontekście ludzkiej i chrześcijańskiej godności ciała. Już sam jej tytuł „Kobietą i mężczyzną stworzył ich. Edukacja seksualna w katechezie” wyjaśnia jej zawartość. Zawiera ona 19 rozdziałów autorstwa zarówno wybitnych profesorów, doktorantów jak i katechetów-praktyków. Stanowi więc swoiste kompendium myśli na temat chrześcijańskiej wizji płciowości i seksualności oraz integralnej formacji człowieka w tym wymiarze.

W pierwszej części zatytułowanej „Podstawy” zamieszczone zostały analizy, które ukazują godność człowieka i sens jego płciowości. Mają one na celu ukazanie afirmacji ludzkiej płciowości i jej niezastąpionej wartości. Pokazują także, wbrew wielu stereotypom, że chrześcijaństwo i Kościół nie są wrogami seksualności, przeciwnie – dostrzegają jej piękno i pragną jej integralnego rozwoju. Te przemyślenia są niezwykle ważne, gdyż ukazują cel, do którego należy dążyć w szeroko rozumianym wychowaniu chrześcijańskim.

Współczesne realia nie sprzyjają jednak integralnemu wychowaniu seksualnemu. Coraz częściej bowiem, w imię bezwzględnego pluralizmu i tolerancji, promowane są zachowania homoseksualne czy biseksualne oraz tzw. „alternatywne modele rodziny”. To jeden z podstawowych powodów, dla których chrześcijańskie wychowanie seksualne napotyka ogromne trudności. Należą do nich także pornografia oraz wszechobecna rozwiąźłość. Nie może więc dziwić, że znaczna część tej publikacji poświęcona została wyzwaniom, z którymi boryka się wychowanie seksualne. Ich *spectrum* jest bardzo szerokie. Obejmuje takie problemy jak ideologię *gender*, która wbrew lansowanym opiniom, nie koncentruje się na przeciwdziałaniu dyskryminacji kobiet, ale dąży do zacierania biologicznej tożsamości płci i promowania osiągnięcia przyjemności seksualnej w oderwaniu od jej celowości, norm etycznych i moralnych. Poruszone zostały problemy przymusowej seksualizacji dzieci i młodzieży, programowane przez niektóre instytucje międzynarodowe i dlatego niezwykle niepokojące. W tej części monografii znajdują się także analizy takich fenomenów jak internetowe portale randkowe czy dyskryminacja ze względu na płeć.

Ostatnią część tej publikacji zatytułowaną „Działania” stanowią artykuły traktujące o sposobach wychowania seksualnego realizowanego przez różne podmioty: rodzinę, szkołę i Kościół. Inspiracje do troski o czystość i właściwe przeżywanie seksualności zostały zaczerpnięte z tradycji Kościoła, jego dokumentów normatywnych a także bardzo bogatej literatury zarówno polskiej, jak i obcojęzycznej. Wydaje się, że ilość i jakość propozycji rozwiązań zawartych w tej książce stanie się impulsem do dalszych poszukiwań teoretycznych oraz przyczyni się do większej skuteczności praktycznego wychowania seksualnego, które będzie zgodne z naturą i godnością człowieka, i będzie go prowadzić do szczęścia doczesnego i wiecznego.

Autorzy i wydawcy mają nadzieję, że niniejsza publikacja stanie się inspirująca dla wszelkich rozważań naukowych a także użyteczną pomocą dla katechetów, nauczycieli, rodziców i wszystkich ludzi dobrej woli, zatroskanych o przyszłość młodego pokolenia.

Ks. Paweł Mąkosa